

ע"פ 52063/02 - מדינת ישראל נגד מיכאל פקטורוביץ

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ת 16-02-52063 מדינת ישראל נ' פקטורוביץ

לפני: כב' הנשיא אברהם טל - אב"ד

כב' השופט זהבה בוסתן

כב' השופט ד"ר שמואל בורנשטיין

המעעררת מדינת ישראל

נגד

מיכאל פקטורוביץ המשיב

פסק דין

פתח דבר

1. בפניםו ערעור על הכרעת הדיון וגורר הדיון של בית המשפט לטעורה בפתח תקווה בבית גמ"ר 14-07-8676 שבו הורשע המשיב, לאחר ניהול הוכחות, בעבירה של גרים מת מוות ברשלנות לפי סעיף 64 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961, והוטלו עלייו 6 חודשי מאסר לירצוי בעבודות שירות, מאסר על תנאי בן 15 חודשים למשך 3 שנים לביל יעבור עבירה בה הורשע או ינהג בזמן פסילה, פסילת רישיון נהיגה לתקופה של 10 שנים ותשלום פיצויים למשפחה המנוח בסך של 40,000 ₪.
2. על פי עובדות כתוב האישום, המשיב נהג ביום 6.5.2014 ברכב פרטי בכביש מס' 3, סטה לשול הימני בכיוון נסיעתו ופגע ברוכב אופניים, מר א ק ז"ל (להלן: "המנוח") שנסע באותה עת בשול וגרם למותו.
3. גרסתו העובדתית של המשיב בהתייחס לאופן בו התרחשה התאונה, גרסה שהמעעררת לא חקרה עליה, הייתה כי הוא נהג במהירות של 90-80 קמ"ש בנתיב הימני בכביש, כאשר במהלך נסיעתו הוא הבחן במנוח רוכב לפניו על השול. אז המנוח הרים את ידו השמאלית וסימן כי בכוונתו לפנות שמאלה לנטיב הימני של הכביש ואף החל בסתימה, כל זאת בשעה שהמשיב נהג מאחוריו המנוח ובסמוך אליו. בתגובה לתחילה סטית המנוח שמאלה ועל מנת להימנע מפגיעה בו, סטה המשיב לשול הימני, אולם המנוח, בסופו של דבר, לא השלים את הסטיה שמאלה, אלא נשאר על השול והמשיב פגע עם חיזית רכבו באחוריו האופניים.

4. טענתה העיקרית של המערערת נוגעת לקביעתו של בית משפט קמא לפיה יש להבחן בין השלב בו יכול היה המשיב להבחן במנוח עד תחילת סטיתו שמאלה, לבין השלב בו סטה המשיב לيمין ופגע במנוח, כאשר לפי קביעת בית משפט קמא רשלנות המשיב הייתה בשלב הראשון אך לא בשני, שכן החלטתו לסתות ימינה לא הייתה בלתי סבירה בנסיבות העניין. על בסיס קביעתו זו קבע בית משפט קמא כי אין מדובר ברשלנות גבוהה, ובהתאם לכך גזר את עונשו של המשיב כمفорт לעיל.

עמוד 1

.5. לטענת המערערת, התנהגות המשיב הייתה רשלנית בשני שלבי התרחשות התאונה, דהיינו, הן רשלנות הנובעת מאי תשומת ליבו למנוח ואי נקיטת פעולה כדי להימנע מאפשרות פגעה עתידית בו, והן רשלנות הנובעת מסטייתו ימינה לכיוון המנוח.

ערעורה של המערערת מופנה, אפוא, הן כלפי הכרעת הדין והן כלפי גזר הדין.

הכרעת הדין של בית משפט קמא

1. בית המשפט קמא אישץ את מצאיי דו"ח בוחן התנועה, וקבע כי למשיב היה שדה ראייה פתוח לפנים למרחק של 300 מטרים וכי המנוח היה בשדה ראייתו טרם נקודת הפגיעה.

2. באשר לשלב הראשון של בחינת רשלנותו של המשיב, למנ הרגע בו יכול היה להבחן במנוח ועד לתחילת סטיית המנוח, קבע בית המשפט קמא כי המשיב יוכל וצריך היה לצפות אפשרות של סטיית המנוח מהשול לתוכו נתיב נסיעתו.

בית המשפט קמא קבע כי הנג רכב חייב לפקח בחשבונו את קיומם של רוכבי אופניים חלק ממכלול השיקולים המרכזיים את נהיגתו, אף לפקח בחשבונו את האפשרות של סטיית רוכב האופניים, בפרט כאשר קיימת אינדיקציה לכך. בית משפט קמא ציין בהקשר זה כי המשיב הכיר היטב את הכביש, בהיותו תושב האזור כ-22 שנה, והוא מודע לכך שהכביש עתיד להתפצל וצפואה יציאה ימינה לכיוון כביש 7. משכך, רוכב אופניים, החפש להמשיך בנסיעתו בכביש 3, אינו יכול עוד להמשיך ברכיבה על השול, אלא חייב לסתות שמאלת המשול הימני לנטיב הימני.

בית משפט קמא הבahir כי גם על רוכב האופניים מוטלת במקורה זה חובת זהירות, ואף חובת זהירות מוגברת, הן בשל סטייתו מהשול לנטיב, והן בשל הפרשי המהירות בין האופניים לרכב ושבירתות האופניים, אלא שלא קשר לחובה זהירות של הרוכב, מוטלת על הנג הרכב החובה לצפות אפשרות זו של כניסה האופניים לנטיבו ולהעיר לה בכל הקשרו לאופן נהיגתו.

בית משפט קמא קבע כי המשיב יכול היה להבחן ברכיב האופניים, כבר מרחק של 300 מטר, והוא עליין נראה בו גורם סיכון פוטנציאלי. אילו היה המשיב נותן דעתו לרוכב האופניים עוד בהיותו למרחק האמור, היה יכול לנתקות בעפולות רבות, כמו, למשל, מיקוד מבטו ברוכב האופניים, בדיקה האם הנתיב השמאלי פנוי ומעבר אליו או סטייה לכיוונו בתוך נתיבו. אלא שהתייחסותו של המשיב להימצאותו של רוכב האופניים בשול הדרה, כאילו היה בבחינת "עמוד" בצד הדר, חריגה מстанدرט זהירות הנדרש.

3. באשר לשלב השני, הרגע בו התעוררה מודעותו של המשיב לסיכון הנשקי לרוכב האופניים כתוצאה מתחלת סטיית המנוח שמאלת, ועד לפגיעתו במנוח על השול הימני, קיבל בית המשפט קמא את עדמתה ההגנה.

בית המשפט קמא קבע כי המשיב הבחן מרחק של עשרה מטרים במנוח מאותת ומתחילה לסתות לכיוון הנתיב בו נסע, כאשר בנסיבות בה נסע המשיב, הוא צפוי היה לעبور מרחק זה בכתמי שניות. המשיב בחר שלא לסתות שמאלת, מכיוון שלא ידע האם כל רכב נוסעים בנטיב השמאלי ולא היה לו די זמן כדי להבטל לשמאל כדי לבדוק זאת, ובמקום זאת הוא בחר להתרחק לכיוון הנגדי לסתית המנוח - לכיוון השול הימני. בית המשפט קמא קבע כי החלטה זו, אינה החלטה המסתברת היחידה, אולם, ודאי שלא ניתן לומר עליה כי אינה סבירה בכלל. לפיכך בית משפט קמא קבע כי המשיב לא התרשל בקבלת החלטתו לסתות לשמאל.

גזר הדין של בית המשפט קמא

על מנת לקבוע את מתחם הענישה הראו יש לבחון את מידת הרשלנות של המשב, כאשר במקרה דין נקבע כי אין מדובר ברשנות גבוהה, מכיוון שהמשב היה רשלן רק בשלב הראשון של התרחשות התאונה ולא הפר חובה ספציפית הוצאה עליו, כגון, נהגה במהירות העולה על המותר, או צוות לתמרור, סטייה לשול ועוד, אלא הפר חובת זירות כלילית - אי נתינת הדעת לרוכב האופניים. עוד הבahir בבית המשפט כי הפרת חובה זו לא הביאה באופן ישיר לפגיעה המצערת, אלא הביאה להימנעות מניקיטת פעולות שיכלו למנוע את התוצאה הטרגית בעת שהמשב נאלץ לנתקט בפעולות החרום, שהרי הוא לא הורשע בגין החלטתו לסתות ימינה.

לצד זאת ציין בית המשפט קמא כי אף על רוכב האופניים חלה חובת זירות הנובעת מכניסתו לנútב הנסיעה של המשב וכן מפערו המהירויות בין כלי הרכב, כאשר אחריות זו מפחיתה במעט מחائرותו של המשב.

לאור האמור, נקבע אין מדובר ברשנות גבוהה של המשב, כך שמתחם הענישה ההולם נע בין 6 חודשים ל- 10 חודשים מאסר.

באשר לקביעת עונשו של המשב בתוך המתחם, ציין בית משפט קמא כי בחינת המסמכים הרפואיים מעלה כי מסרו מאחורי סורג ובריח עשוי לפגוע באופן ברור ו ישיר בבריאותו של המשב ובמה שפרקדו כרופא, ואף לפגוע בבני משפחתו של המשב. המשב נפגע נפשית ופיזית כתוצאה מההתאונה ואף הביע את צערו העמוק בפני משפחת המנוח. המשב טיפול במנוח מיד לאחר התרחשות התאונה, ביצע בו פעולות החיה, ובສמכותו כרופא, הזעיק מסוק לפניו המהיר להמשך טיפול רפואי.

בית משפט קמא הרחיב בנוגע להתנהגותה החזיבית של המשב ותרומתו לחברה בציינו כי מדובר בנסיבות חריגות ביותר. לבית המשפט הגיעו עדים רבים והוגשו עשרות מכתבים ומסמכים מהם עולה דמות "יחודית ונדירה של אדם, אשר הקדיש את חייו לחברה. בית משפט קמא התייחס לכך שהמשב מגלה התעניינות במטופלי, החורגת מענייני הרפואה המצוומרים, למקרה רפואי הרפואית הגבואה ולמסירותו למטופלי שאיןיה ידעת גבולות, כאשר רובות מפעולותיו של המשב, רפואיות ואחרות, ניתנו ללא כל תמורה".

בית המשפט קמא שקל אף את ההשלכה של העונש שיוטל על הציבור העצום אשר נועד בשירותיו, בין היתר, לאור מיעוט הרופאים שנעתרים לעבוד בגורם החradi. כן ציין כי למשב אין עבר פלילי ובערו התרבותי כולל רק עבירות קנס.

בהתחשב בכל האמור, נקבע בית משפט את עונשו של המשב ברף הנמוך ביותר בתוך מתחם הענישה - מאסר לתקופה של 6 חודשים אשר ירצה בעבודות שירות.

בשולוי הדברים ציין בית המשפט קמא כי לא מן הנמנע שהקיים במקרה דין אף שיקולי שיקום המאפשרים גם חריגה ממתחם העונש שנקבע, שכן נראה כי המשב עשה מאמצים רבים, על אף הקשיים האישיים שחוווה, להמשיך בעבודתו הרפואית ואך סביר כי המשך עבודתו הרפואית, אשר יכול ותבצע תוך כדי ביצוע עבודות השירות, תועליל מאוד, לא רק למטופלי אלא אף לשיקומו.

נימוקי הערעור

1. תגובת המשב, אשר זיהה את תנועת ידו של המנוח הרוכב לפניו במרקח קצר, ואולם החלטיט לסתות ימינה, לעבר השול בו היה באותו עת המנוח, אינה בוגדר נהיגה סבירה והגונית והוא אף בלתי חוקית,

לאור האיסור לנסוע בשול הכביש.

2. בית משפט קמא שגה כהארשי את המשיב בנהיגה רשלנית בשלב הראשון בלבד ובנטקו את הקשר המובנה בין שני השלבים הרשלניים.

שני השלבים בהם נהג המשיב ברשלנות כרכויים זה זהה, שהרי הרשלנות המתמשכת מהשלב הראשון, מאות מטרים של נסעה בהם לא נתן המשיב דעתו לנוכחות המנוח בשול הדרך, הובילו אותו לנ��וט בעולות חירום רשלנית, לא סבירה ובלתי הגיונית בנסיבות העניין, בבחינת "מוסיף חטא על פשע".

המשיב הכנס עצמו למצב שחייב נקיטת פעולהות חירום ברשלנותו המקדימה והמתמשכת. במובן זה רשלנותו של המשיב בשלב הראשון קשורה וכורוכה ברשלנותו בשלב השני ואין לנתק ביניהם.

אף פעולהות המשיב כשלעצמה, סטייה לשול הדרך לעבר מיקומו של רוכב האופניים, היא פעולה רשלנית גם במצב מצוקה, שכן קיימת אפשרות סבירה בעלת פוטנציאלי סיכון פחות בהרבה, לסתות לעבר הנטייה שמשמאלי ולהתרחק ככל שניתן מרוכב האופניים. אשר על כן, אף בשלב השני, פעולהות החירום בה נקט המשיב, מהוות נהיגה רשלנית ובלתי סבירה בנסיבות העניין.

3. לא ניתן לייחס למנוח רשלנות תורמת שהרי הוא נשאר בשול, הוא לא סטה לנטייב, והתאונה ארעה בעומק השול.

4. הנתק בין שלבי הרשלנות הוביל את בית משפט קמא לשגיאה נוספת נסافت בגין הדין בהערכו את מידת רשלנות המשיב באירוע כazzo ש"אינה גבוהה כלל וכלל" ובקובעו מתחם ענישה מקל במיוחד, שאינו הולם לנסיבות המקירה.

ראוי היה ליתן בגין הדין משקל מתאים והולם לרשלנות המתמשכת של המשיב, ולקבוע רף עונשי שייחלום רשלנות משמעותית זו.

5. תיאור רשלנות המשיב כרשלנות נמוכה, לא נקבע כקביעה עובדתית בהכרעת הדין ובמובן זה יש חוסר התאמה, שכן הממצאים כפי שנקבעו בהכרעת הדין היו צריכים להוביל לעונש חמור יותר בגין הדין.

6. בית משפט קמא שגה בכך שניתן בכורה לשיקולי האישים של המשיב, שהרי בנסיבות רשלנותות כגון דא, וכשתוצאה הרשלנות הינה מוות טרי של רוכב אופניים, קובעת ההלכה כי העונש ההולם צריך להיות מאסר מאחריו סורג ובריח.

הגם שאין חולק על כך שהמשיב הוא אדם נורטטיבי, שבמקצתו הרפואית מתרם לקהילה, לצד תרומה אישית, הרי שלא מדובר בשיקולים המאפשרים חריגה כה רבה בקביעת העונש ההולם, שעה שמול שיקול זה עומדים עקרונות קדושת החיים, הצורך בהרתעה ודרגת הרשלנות המשמעותית.

תשובה המשיב לערעור

1. יש למחוק את הערעור על הכרעת הדין על הסף, מכיוון שהמשיב הורשע בעבירה שיווסה לו בכתב האישום והערעור הוא על ההנמקה בלבד.

2. בקביעתו בהכרעת הדין כי היה על המשיב להאט נסייתו לאור העובדה שהמנוח נסע בשול הדרך שלפני, יצר בית המשפט קמא סטנדרט זהירות חדש החורג מזה שקבע החוקק והינו תקדים ומרחיק לכת, שהרי רוכב אופניים שרוכב על השול לא מצירף האטה של מהירות נסיעתו מהמהירות המותרת.

3. בית משפט קמא החמיר עם המשיב ב��ובעו כי חרף העדר התרשלות בשלב השני, הוא התרשל בשלב הראשון. אין מדובר במצב בו המשיב לא הספיק לנקט בפועל או נקט בפועל "ברגע האחרון", שהרי המשיב נקט בפועל, שנקבעה כסבירה בידי בית משפט קמא, כבר ברגע שבו ראה את המנוח מתחילה בסטייתו מהשול לנטייב התחבורת ויציר את הסכנה. דוקא התנהלות זו מלמדת שפעולתו לא נבעה מחוסר תשומת לב למנוח עובר לתחילה סטייתו לנטייב.
4. המעבר לשול היה האופציה הסבירה ביותר, שהרי לו היה המשיב סוטה שמאליה, כפי שהציג בית משפט קמא, היה עליו לחשב האם סטייתו שמאליה תהיה גדולה מסטיית המנוח בזווית ובמהירות ותשפיך על מנת למנוע פגיעה בו, בעוד שטיה עבר הכיוון המנוגד לסטיית המנוח (כפי שא做过ת בידיו) היא האפשרות הבטוחה ביותר להימנע מפגיעה בו.
- קביעת בית משפט קמא לפיה לו היה המשיב נערך מעוד לאפשרות קרות הסיכון היה ביכולתו לנקט פעולה בשלב השני שתמנע את התאונה, אינה מתישבת עם נסיבות המקירה. הרוי חרטתו הפתאומית של רוכב האופניים והפסקת סטייתו לאחר שאותה על רצונו לסתות לנטייב וחיל בסטייה, לא אפשרה למשיב לשנות מהתנהגותו ולמנוע את התאונה.
5. המשיב לא נהג במהירות מוגברת ואף לא סטה מנתיב בגל סיבה לא ברורה, אך שאין מדובר ברשנות מתמשכת ואף לא ברשנות ביןונית.
6. אין מקום להחמיר בעונשו של המשיב, שהרי במספר רב של פסקי דין קבעו בתיהם המשפט שהמתחם בעבירות גرم מות ברשנות בנסיבות דומות מתחילה בשישה חודשים מאסר, אשר יכול שיורכו בעבודות שירות. בהתאם לכך, במקרים בהם נקבע כי רמת הרשנות היא נמוכה, כבניןנו, נפסקו שישה חודשים מאסר לריצו בעבודות שירות.
- בגזרת עונשו של המשיב בתחום הענישה, התרשם בית המשפט קמא באופן בלתי אמצעי מהמשיב, מתרומתו הגדולה לציבור, ממסירותו רפואי ומהקוים יוצאי הדופן של אישיותו.
- צירוף נסיבותיו האישיות החריגות של המשיב, הן הנסיבות הרפואיות והנפשיות הקשות שלו ושל בני משפחתו והן תרומתו הייחודית ויצאת הדופן לקהילה, אף מצדיקים חריגה לפחות מתחום הענישה, ומשעה שבית המשפט קמא בחר שלא לעשות כן, וזאת שآن הצדקה לסתות מעלה לתחיתת המתחם.
- המשיב אף נגע בפסילת רישיון נהיגה ל-10 שנים, המקשה עליו יותר ביצוע מלאכתו הרפואי, מגבילה מאוד את נגישותו למטופליו ואת זמינותו במצב רפואי ובכך אף פוגעת באינטרס הציבורי.

דין והכרעה

1. לאחר שיעינו בטענות הצדדים בכל הנוגע להכרעת הדין של בית משפט קמא, מצאנו לנכון להתערב במסקנותו לפיה רשלנות המשיב הינה אך ורק בשלב הראשון שהוביל לתאונה, דהיינו, אי תשומת ליבו למנוח, בעוד שבשלב השני המשיב לא התרשל.
2. בית המשפט קמא חילק, כאמור, את ההתרחשויות שהובילו לתאונה לשני שלבים - השלב שלמן הרגע בו יכול היה להבחין במנוח ועד לתחילה סטיית המנוח (השלב הראשון) והשלב שלמן סטיית המנוח ועד לרגע פגיעת המשיב בו (השלב השני).

בית משפט קמא הבדיל בין שני השלבים ב��ובעו כי לא הייתה רשלנות בהתנהגות המשיב בשלב השני, לאחר

שהבחן במנוח, אף שהתרשל בשלב הראשון בכך שלא נקט בפועלה כלשהיא כדי למנוע פגיעה עתידית תאורתית במנוח.

3. באשר לשלב הראשון קבע בית משפט קמא, ובצדק, כי המשיב התרשל מובן זה שאופן התיחסותו להימצאות רוכב האופניים בשול הדרק, חרגה מסטנדרט זהירות הנדרש. כפי שנאמר בע"פ (מחוזי ת"א) 40604/04 ובר נ' מדינת ישראל (6.9.2004):

"**ניסיומו של רוכב אופניים על הכביש - מחייבות זהירות גם כאשר מדובר בගיר שנוהג באופן יציב.** על המערער היה לצפות גם רכיבה רשלנית לרבות סטייה לכביש. אפילו הייתה אמרת כי המנוח התרשל בעצם כניסה לכיביש סואן, אין מדובר ברשנות המנתקת את הקשר הסיבתי בין רשלנות המערער לבין התאונה. תרומה רשלנות - אין די בה.

....

בעניינו הדבר פשוט עוד יותר: המערער הבחן במנוח ונตอน זה אמרו היה, למנ הרגע שנקלט בתודעתו, להיות חלק מכלול השיקולים המרכיבים את אופן נהיגתו. דרישת כי יתרחק מהשול או יקפיד על שמירת מרחק הולם מהאופניים אינה מהוות סטנדרט זהירות בלתי סביר. זאת - גם כאשר אין מפגע בדרך. על אחת כמה וכמה כאשר מדובר במפגע שהוא ממשועוט די כדי שיוצבו תמרורים כדי להזהיר מפני...".

4. בית המשפט קמא צדק גם כשהקבע כי האמור לעיל בדבר חובתו של נהג לצפות אפשרות של סטיית רוכב אופניים מהשול לעבר הכביש, שכן ביתר שאת כאשר ישנה אינדייקציה לאפשרות זו, כבמקרה דנן, לאור תוואי הדרך.

5. בית המשפט קמא הוסיף כי רשלנותו של המשיב בשלב הראשון היא שהביאה להתמודדותו עם סטיית המנוח בשלב השני של התרחשות התאונה, אלא שצד זאת סבר כי המשיב לא התרשל בשלב השני, שכן החלטתו לסתות ימינה לא הייתה בלתי סבירה בנסיבות העניין.

איןנו מקבלים את מסקנתו זו של בית המשפט קמא.

6. כמובן, אין דרך של ערכאת הערעור להתערב בקביעת עובדות, ואף אנו לא נעשו כן. עם זאת, אין דין קביעת עובדות כהסקת מסקנות ואשר סבורה ערכאת הערעור כי טעה בית משפט קמא במסקנה העולה מהעובדות שבפניו, מן הדיון שתתערב במסקנה זו (ראו למשל: עפ"ת (מחוזי נצרת) 13-05-28434 ברzel נ' מדינת ישראל (23.10.2013); ע"פ 2103/07 הורוביץ נ' מדינת ישראל (31.12.2008)).

7. במקרה דנן, לא מצאנו מקום להתערב בקביעת בית משפט קמא בדבר סבירות פעולות המשיב בסטייתו ימינה שהבחן במנוח מסמן שכונתו לסתות לשמאלו ואף החיל בסטייה.

אלא שצד זאת, גם אם נכונה קביעתו של בית ההחלטה שה קיבל המשיב לסתות ימינה היא החלטה סבירה, הרי משעה שהמשיב הכנס עצמו, ברשלנותו, במצב בו הוא נדרש לקבל אותה החלטה, רשלנותו משתרעת על כל שלבי האירוע, מתחילה ועד סוףו, החל מהשלב שבו היה עליו להבחן במנוח ועד שלב בו סטה ימינה ופגע במנוח, ואין מקום לפיצול שערך בית משפט קמא בין שני שלבים אלה. "הניתוק"

שערך בית משפט קמא בין שני השלבים הינו במידה רבה מלאכותי, שהרי אי תשומת הלב לנוכחות המנוח בשול או נקיית כל פעולה בעניין, קשורה קשר ישיר לLError בנסיבות חירום עקב סטיית המנוח לנטייב הנסיעה, שלא מנעה את התאונה המצתעת.

8. יתר על כן, גם אם נקבע את הפיצול שערך בית משפט קמא בין השלבים, אנו סבורים כי רשותו של המשיב בשלב הראשון, היא כשלעצמה הנותנת כי התרשל גם בשלב השני.

בහינתן עובדות המקירה, ומשהמשיב הכנס עצמו למצב של סיכון מגבר ביחס לרכיב האופניים, בכך שלא ניתן דעתו כנדרש להימצאותו על השול, לא הביא חשבון את אפשרות טיטו, ולא נקט בפעולות כלשהן בעניין זה, אין לומר שלא התרשל כאשר רוכב האופניים החל בסטייה לשמאלו, גם אם באותה נקודות זמן החלטתו לסתות ימינה לא הייתה בלתי סבירה (השוו לדברים שנאמרו בע"א 46/67 **נפטגי נ' קלינמן** פ"מ כא(2) 583, 591 (1967)).

9. יש לחת את הדעת כי אף בית משפט קמא סבר כי המשיב יכול וצריך היה לצפות אפשרות של סטיית המנוח מהשול לטור נתיב נסיעתו, ובכך יכול היה תאורתית להגיע לשלב השני של התאונה ב"מצב אופטימלי". אלא שם המשיב הביא עצמו למצב שבו היה בעת התרחשות התאונה המצב לא היה "אופטימלי" - אלא מצב בו הוא נדרש לנ��וט בפעולות חירום שלא צלה - משמע כי התרשל גם בשלב זה, שבו ביצע את אותה פעולה החירום.

10. הדבר משל עצמונו למצב שבו נג דם בנסיבות גבוהות שאינה מתאימה לתנאי הדרך, ובנתיב נסיעתו מתרחש אירוע בלתי צפוי לחלוטין, כגון ירידתו הפתאומית של חולץ רגלי לכਬיש, ואין להעלות על הדעת נג סביר כלשהו, או אפילו נג בעל חושים חדים במיוחד, היכל, בהינתן נסיבות אלה, למנוע את התאונה. היולה על הדעת לומר כי רשותו הראשון רק בשלב הראשון היה בהגיה בנסיבות שאינה מתאימה לתנאי הדרך, אך לא בשלב שבו ארעה התאונה עצמה?

11. אנו סבורים כי עקרון זה של אחירות הוא שצורך לעמוד נגד עינינו: על נג לצפות כי בהיכנסו למצב מסוים יתכו אירועים שבהם לא יוכל לשולט ברכבו ויתרחשו תאונות שאוון לא יוכל למנוע. הדבר נכון לגבי כל נג, והדבר נכון שבעתים כאשר מדובר בנג הנושא בדרך שבה מצוים גם רוכבי אופניים; עליו לנ��וט משנה זהירות. עליו להביא בחשבון ולהעירן לאפשרות כי רוכב אופניים, הנושא על השול או לצד הדרך, יסתה במפתחו לנטיב נסיעתו, אם בשל מכשול המצויה על השול, אם בשל איבוד שליטה רגעי על האופניים, אם בשל נקר בזמן או משב רוח, אם בשל חוסר ניסיונו של רוכב האופניים, אם בשל משגה או חוסר תשומת לב, ואם בשל כל סיבה אחרת. על הנג להביא בחשבון את התוצאה הקשה, במקרים רבים תוצאה קטלנית, הנגרמת מרגע, כל מגע, ואפילו הקל ביותר, בין כל הרכב לאופניים.

12. נבהיר בהקשר זה כי איןנו מקבלים את עמדת ב"כ המשיב לפיה בקביעתו של בית המשפט קמא כי המשיב התרשל בשלב הראשון (וכאמור, לדעתנו התרשלותו משתרעת אף לשלב השני), הוא יצר סטנדרט זהירות חדש החורג מזה שקבע החוקק והוא תקדים ומרחיק לכת. אכן, אין דרישת דין שהימצאותו של רוכב אופניים על השול מחייבת, מניה ובה, האטה של מהירות הנסיעה מהמהירות המותרת. עם זאת, היא בוודאי מחייבת תשומת לב רבה והיררכות לכל תרחיש אפשרי, ואפילו תרחיש בלתי סביר. היררכות זו תלואה בנסיבות, בתנאי הדרך, בתנאי הראות ומזג האוויר, בנפח התנועה, במיקומו של רוכב האופניים ביחס לתנועה, במספר רוכבי האופניים על השול ובאופן רכיבתם, בגיןו של

רוכב האופניים (מבוגר או ילד), ברוחב השול ובמצבו הפיזי, וכל כיווץ באלה. איננו סבורים כי סטנדרט זהירות זו הוא מרחיק לכת. לדידנו מדובר בסטנדרט זהירות שראי Ci כל נג סביר יאמצוי ויפעל על פיו.

לא לモותר לציין כי איננו מקבלים את טענתו של ב"כ המשיב לפיה יש לדחות את הערעור על הסף בהיותו "ערעור על הנמקה", בהסתמכו על ע"פ (מחוזי ת"א) 1974/93 **סופיובני מדינת ישראל** (19.11.1996), בו הוגש ערעור על זיכוי מחמת ספק בטענה שיש להמירו בזיכוי מוחלט, ובית משפט הביע דעה לפיה בנסיבות אלו אין למדינה הזכות ערעור על הנמקה של פסק הדיון, להבדיל מערעור על ההכרעה המהותית בו.

תכליתו של הכלל לפיו אין לערעור על הנמקה היא כי כאשר המערער אינו חולק על התוצאה האופרטיבית אלא מבקש מבית המשפט לשוב ולדון בחילוק זה או אחר של דברי הנמקה, אין לאפשר זאת מכיוון שמטטרתו של הערעור היא להוביל לשינוי ההכרעה. אלא שבמקרה שלפניו לשאלת מה היקפה של רשלנות המשיב, קיימת השלכה גם על מידת הרשלנות שיש לייחס למשיב וכפועל יוצא מכך על העונש שיושת עליו.

14. ומכאן לערעור על גזר הדיון. בଘר דיינו קבע בית המשפט קמא כי אין מדובר ברשנות גבוהה כלל ועיקר. משעה שקבענו כי רשלנותו של המשיב משתרעת על כל שלבי האירוע, מילא מגיעים אנו למסקנה כי אין מקום לייחס לו רשלנות במידה פחותה, כפי שקבע בית המשפט קמא, אלא מדובר ברשנות בדרגה העולה על כך, אף שגם לדעתנו אין מדובר ברשנות גבוהה, אלא קרובה יותר לבינונית, גם לאור אחוריותו התורמת של המנוח.

15. אשר לעונש הראי לערער, לא ניתן להתעלם מהתוצאת רשלנותו של המשיב אשר נטל חיו של המנוח, ומכאן שעל הענישה לשקוף את היחס לקודשת חי אדם ואת הצורך להילחם בתאות הדרכים.

16. בית המשפט העליון עמד לא אחת על הקושי בגזרת דין על מי שהורשו בגירמת מוות ברשנות בתאות דרכים.

ברע"פ 2996 נייאזוב נ' מדינת ישראל (13.8.2014) (להלן: "ענין נייאזוב") נקבע כי:

".....הענישה במרקם גירמת מוות ברשנות בגין תאונות דרכים או תאונות אחרות היא אתגר קשה, שכן עסוקין בכלל בנאים נורמטיביים שמעדו והתרשלו בהיסח הדעת של רגע, וחרב עלמן של שתי משפחות; בראש וראשונה, וברמה עילאית, של משפחת הקרבן שkopudo חייו בשל רשלנות; אליה נגמר הלב. אך במרבית המקרים ישנה גם טראומה לפוגע ולשפחו, לא רק בשל הענישה אלא בשל המעשה, ומאמינים אנו איפוא כי הנאים מתישראל אף הם, בכלל וגם בפרשה שלפניו. כפי שאמרו זאת בבית המשפט הקודמים בתייקים אלה שלפניו, מלאכת גזירת הדין ברגע דא קשה היא מן הרגיל, וכדברי הנשיא שmagor בר"ע 530/84 ספר נ' מדינת ישראל, פ"ד לח (4) 162, 163 "...שאנו דין בעירה שאינה כרוכה בפגמים מוסריים או בשחיתות, אלא ביטוייהCIDOU לכולנו, באופן התנהגו של האדם הנוגב ברכב". מכל מקום, בנסיבות אלה של אבדן חיים, לעובדת מותם של הקרבנות ולקודשת חייהם נודעת חשיבות רבה בענישה".

וכיוצא בזה נאמר בע"פ 62/09 חדש נ' מדינת ישראל (4.6.2009):

"גזרת הדין בתיקי תאונות הדרכים שנשתיימו במות, בעבירות הריגה או גירמת מוות,

היא מן הקשות במלות השיפוטיות. הטעם הוא, כי מחד גיסא, בתודעתו תDIR דמותו של הקרבן או הקרבנות, שגם אם לא הכרנום הם לנגד עינינו - חייהם שנkapדו, תכניותיהם שלא התגשמו, עתידם שנמחה, מהם שלא יביאו ילדים לעולם, מהם שלא יזכהו בראות בשמחת ילדיהם; לצד משפחותיהם, שיזום ולילם אינו לעולם כמקדם. ומайдך גיסא, הנאשם או הנאשמת, שכמובן מצבם שונה לחולטין, אף גם עליהם השפיעה הטרגדיה הקשה שנגרמה בשל התנהוגותם, אם ברף הנמור יותר של גרים מות בראשנות ואם ברף הגבוה ממןו, של הריגה מתוך פזיות ואדיות. חלק גדול מהם הם אנשים ללא עבר פלילי. ראו דברי השופט ברלינר בע"פ 3305/06 צלח נ' מדינת ישראל "AIROU מסוג האירוע הנוכחי הוא לעולם טרגדיה לנפגעו ולפוגע גם יחד. הנהגים הפוגעים במקרים רבים הם אנשים נורומטיים בדומה למעරער שבפנינו, ושליכתם למסור קשה במיחזור"; אף נאמר שם גם, שבקרים מסוימים "אין עונשה אחרת שנותנת ביטוי ולן חלקו לערכם של חי אדם, וראויים אלה שוקלים ישמע דווקא משום שהיכולת לדבר נשללה מהם". כאמור, חלק מן הנאשימים הללו הם מה שקרו "נורומטיים", כלומר, מי שאינו בעל עבר פלילי, ולעתים גם עברו התעבורתי אינו רב".

בתי המשפט מצאים להחמיר בעונשה, כאחד האמצעים למיגור תופעת הקטל בדרכים, ולא אחת נקבע כי משקופחו חי אדם בראשנותו של נаг, המדיניות השיפוטית היא מסור בפועל, בהיעדר נסיבות אישיות חריגות מאוד המצדיקות זאת (ראו: ע"פ 6358/10 קבאה נ' מדינת ישראל (24.3.2011) וענין ניiazob לעיל).

לענין זה אף יפים הדברים שנקבעו לאחרונה בבית משפט זה בעפ"ת (מחוזי מרכז) 5101-12-15 עיסא נ' מדינת ישראל (7.8.2016):

"**שיקול מרכזי בעונשה בעבירות רשלנות הוא גורם ההרתעה.** במקרים כאלה על העונש להעביר מסר חד וברור לציבור הנהגים ולהרטיעו מנטילת סיכון אסורים העולמים להביא לתוצאות קטלניות. כן יש להביא בחשבון את תוכאותיו החמורות של האירוע.

אכן, העונש הראויל לנאים שגרם בראשנותו למותו של אחר הוא מסור בפועל מאחורי סורג ובריח. עונש זה נובע מהחשיבות שיש לייחס לערעף קדושת החיים ולצורך להילחם בתאונות קטלניות כאלה. עונשה זו מקובלת גם במקרה בו הנאשם הוא אדם נורומטי בשאר מישורי חייו, כמו המערער בעונינו.

זה הכלל, ואולם העונש הוא לעולם אינדיבידואלי ויש צורך בכל מקרה וקרה לבחון האם העונש "המקובל" הוא גם העונש הראויל בנסיבות המקורה הספציפי. חריגה מהכלל והשתתת "עונש קל" ממסר מאחורי סורג ובריח היא אמונה יוצאת דופן, אך עם זאת איןנה בלתי אפשרית".

במקרה דנן, בית משפט קמא נתן דעתו לטענות הצדדים והתרשם מהעדים שהודיעו בפנוי ומהמסמכים הרבים שהובאו לעיניו לטובת המשיב טרם גזר את הדין. בית המשפט קמא התייחס לדמותו הייחודית והנדירה של המשיב, אשר מקדיש חייו לחברה. בית משפט קמא ציין בגזר דין כי המשיב, רופא

במקצועו, מגלה התעניניות במטופלי, החורגת מענייני הרפואה המצוומרים, ואף נתן דעתו למקצועיתו הרפואית הגבוהה ביותר ולמסירותו למטופלי, שאינה יודעת גבולות. בית משפט קמא אף זקף לזכות המשיב את פעילותו הציונית למען עלייה וכן את אימוצן של משפחות עולים והכנסתן לבתו עם קליטתן בארץ. עוד צוין כי רבות מפעולותיו של המשיב, רפואיות ואחרות, ניתנו ללא כל תמורה.

בית משפט קמא אף שקל את ההשלכות הפוטנציאליות של עונשו של המשיב על הציבור אשר נעזר בו ובשירותו, בציינו כי מעתים הרופאים אשר מסכימים לעבוד במגזר החרכי וכי ניתן להתרשם כי ציבור מטופלי של המשיב רוחש לו אמון מיוחד, החומו לייחס רופא - מטופל.

19. למקרא גזר דין עולה, כי בית משפט קמא איזן נcona בין השיקולים השונים בהחלטתו להשיט על המשיב מאסר בן שישה חודשים לריצוי בעבודות שירות, בשם לב לנסיבות יוצאות דופן אשר פורטו ולאופיו הייחודי של המשיב ופועלו.

20. משאלו הם פנוי הדברים, גם אם תובא בחשבון העובדה שמידת הרשות שיש לשיש למשיב היא גבוהה מזו שייחס לו בית משפט קמא, עדין לא יהיה בכך כדי להצדיק החמרה בענישה למאסר בפועל מאחרו סורג ובריח כתירתה המערערת.

21. לאור כל האמור, ונוכח קבועינו לעיל, מצאנו כי ראוי להשיט על המשיב פיצוי נוסף על זה שנפסק לטובת משפחת המנוח, קר שהפיizio הכספי יעמוד על 80,000 ₪, ואילו יתר חלק גזר הדין ישארו בעינם.

המשיב יתייצב בפני הממונה על עבודות שירות לקליטה והצבה ביום 5.2.17 בשעה 00:08:00 בנסיבות שב"ס ברמללה ללא צורך בהחלטה שיפוטית נוספת.

ניתן להזמין את המשיב באמצעות באט כוחו, עו"ד בן צבי, פקס - 03-5283377.

יתרת הפיצוי תשלום עד יום 1.5.17 ואם לא תשלם, תועבר לגבייה על ידי המרכז לגביית קנסות.

ב"כ המערערת תמסור למצוירות בית המשפט תוך 7 ימים פרטימם באשר ל תשלום יתרת הפיצויים למשפחה המנוח ותודיע דבר הגדרת הפיצוי למשפחה המנוח.

ניתן היום, י"ז בטבת תשע"ז (15 ינואר 2017) במעמד ב"כ הצדדים והמושא.

**זהבה בוסטן, שופטת
שמעאל בורנשטיין, שופט**

**אברהם טל, נשיא
אב"ד**